

Årsberetning for DN Bornholm 2020

Helt overordnet har det været et år, hvor over halvdelen af året har været kraftigt præget af corona, på godt og ondt. Først med nedlukningen fra 11. marts der bevirkede at turene vi afholder sammen med Bornholms Naturhistoriske Forening blev aflyst i april og maj. (?) Den første tur blev afholdt før forsamlingsforbuddet blev hævet fra 25, og derfor blev turen delt i 2.

Interessen for at deltage i de ture, der blev afholdt, har ikke været mærket af corona.

Corona har samtidig bevirket at rigtig mange har fået øjnene op for at når alt andet lukker ned, så holder naturen altid åbent. Der er en stor interesse for at komme ud og opleve natur, og for at lave aktiviteter i naturen. Outdoor-aktiviteter i form af vandring, overnatning i det fri, mountainbike, kajakroning osv. Har været meget større end tidligere år.

I DN Bornholm har vi yndet at sige, at vi skal have folk ud i naturen og opleve den, så de kommer til at værdsætte naturen. På den måde ønsker folk så også at passe på naturen. Det er også rigtigt, men vi er opmærksomme på, at hvis for mange knuselsker naturen, kan det godt give bagslag. Dyr og fugle får ikke ro til at få unger og søge føde, og planter risikerer at blive cyklet, ligget eller trampet i stykker.

Derfor skal de besøgende i naturen helst spredes ud over hele øen, så sliddet fordeles. Samtidig skal nogen områder friholdes for aktiviteter, så naturen får lov at være natur på naturens egne præmisser. Vi skal skabe forståelse for, at hensynet til naturen ikke altid kan forenes med hensynet til menneskers udfoldelser i naturen.

Klagesager – de vigtigste:

Den gamle **fyrmasterbolig på Fyrvejen 11, Dueodde**. De ulovlige terrænændringer som den nuværende ejer foretog tilbage i 2018 er endnu ikke lovliggjort.

Kystdirektoratet har nu tilkendegivet, at terrænændringerne skal lovliggøres, men sagen afventer spørgsmålet om genetablering af den gamle redningssti, som er

blevet blokeret. Den sag ligger hos kommunen, og hos politiet og byretten. Vi afventer udfaldet.

Sagen er et uskønt eksempel på en lodsejers mangel på respekt for både natur og lovgivning, og vi agter at følge den helt til dørs, da vi frygter konsekvenserne, hvis man med en rendegraver kan grave klitter væk og spærre hævdvundne stier uden at blive stillet til ansvar.

Fyrvejen 11 ligger inden for strandbeskyttelseslinien, og det er derfor, der er begrænsninger på terrænændringer, byggeri mm. i området. Vi finder det meget væsentligt, at kystzonen beskyttes strengt mod entreprenante initiativer, da vores kyster er noget af den fineste natur, vi har. Da der er fri adgang til at færdes langs kysterne, og her på øen har vi jo kyststien, er oplevelsen af landskabet her et kæmpestort fælles gode.

Vi har derfor også anmeldt nogle overskridelser af gældende lovgivning i forbindelse med et sommerhusbyggeri inden for strandbeskyttelseszonen på **Poseregårdsvejen i Pedersker** til kommunen og kystdirektoratet. I forbindelse med nedrivning og nybyggeri af et sommerhus er der sket en opfyldning og planering af en del af grunden, der dels ligger inden for strandbeskyttelseslinien, dels er §3-beskyttet hede og dels er pålagt en landskabsfredning på grund af det smukke landskab. Igen handler det om vores fælles oplevelse af kystlandskabet. Sagen ligger hos kommunen og kystdirektoratet.

Motorsportsbanen i Torpe bakker har DN Bornholm advaret imod fra starten, fra den allerførste indledende høring. Det giver ikke mening at lægge en motorsportsbane i et område, der i kommuneplanen skal friholdes for støjende aktiviteter, og som samtidig er særligt sårbart over for forurening med olie og benzin pga. højtliggende grundvand. Vi er glade for at klagenævnet har ophævet kommunens afgørelse om at anlægget ikke behøvede at blive miljøvurderet. Vi afventer nu, hvad den afgørelse reelt kommer til at betyde, og vi afventer samtidig klagenævnets afgørelse af vores klage over lokalplanen.

Planlægning

Boliger i Rønne Syd

Normalt går vi i DN ikke ind i planlægning og bebyggelse i byområder. I Rønne Syd er vi dog gået ind da vi af beboere i området blev gjort opmærksom på, at der lever

markfirben i området. Markfirben er en fredet dyreart, og deres levesteder må ikke forringes eller ødelægges. Beboerne i Rønne Syd har lagt et stort arbejde i at dokumentere forekomsten af markfirben over for kommunen, og dette arbejde har båret frugt. Kommunen har taget indsigelserne alvorligt, og arbejder på at ændre sin planlægning for området, så den taget hensyn til markfirbenene, og anden natur i området. Det kan ende med at blive til en gevinst for alle, da disse ændringer kan betyde, at området bliver mere attraktivt at bo i for de nye beboere.

Forslag til lokalplan for Boderne.

Vi kom med høringssvar til lokalplanen i denne sag, fordi vi vurderede, at lokalplanen ville ændre området på en måde, der ikke er i overensstemmelse med områdets karakter som et særligt værdifuldt område med væsentlige landskabelige og naturmæssige interesser. Lokalplanen er nu blevet opgivet, og det står ikke helt klart, hvilken rolle vores indsigelse kom til at spille, da Forsvaret overtrumfede kommunens planer af hensyn til øvelsesaktiviteterne på Raghammer.

Indsatser

Den Grønne Bølge.

Den Grønne Bølge er et projekt, der skal sikre to ting, dels større, sammenhængende naturområder for at styrke biodiversitet, og dels et sammenhængende stisystem fra Hammeren i nord til Nexø/Dueodde i øst. Styregruppen for forprojektet for Den Grønne Bølge har bestået af Naturstyrelsen, Regionskommunen, Bornholms Landbrug, Destinationen og en repræsentant for DN. Forprojektet er slut nu. Forprojektet var betalt først og fremmest af fondsmidler fra Nordeafonden, som støtter udbygning af friluftsfaciliteter i naturen. Derfor har forprojektet fokuseret på dette i form af planlægning og undersøgelse af muligheder for stiforbindelser på Sydlandet. Det var også i den sammenhæng, at Højlyngsstien kunne etableres med kort varsel, da der i sommer blev mulighed for at skaffe midler til skiltningen via en coronapulje.

Til gengæld er der ikke sket noget i forhold til det andet hovedformål: At styrke biodiversiteten. Her forventer vi fra DNs side, at der nu skal ske noget med at skabe større sammenhæng mellem naturområderne på især Nordlandet. Vi er i DK som i resten af landet og store dele af kloden ramt af en biodiversitetskrise, og den skal vi gøre noget ved.

Vandråd.

Miljøstyrelsen nedsatte i 2019 et Vandråd i alle dele af landet. På Bornholm havde vi vores eget Vandråd, hvor BRKs Natur&Miljø var sekretær. Rådets opgave var at pege på vandløbsstrækninger inden for Vandområdeplanerne, som ikke så ud til at kunne

opfyldte miljømålene inden 2021. Vandrådet skulle pege på mulige foranstaltninger, f.eks. fjernelse af spærringer, åbning af rørlagte strækninger m.m., som ville kunne forbedre naturen i vandløbene. For Bornholms vedkommende var der stillet godt 7 mio. kr. i udsigt til forbedringer, og de skulle kunne gavne 57 km vandløb.

Desværre og frustrerende nok var det ikke muligt at pege på muligheder nok, som kunne tilfredsstille de rammer, som Miljøstyrelsen også havde opstillet for indsatserne. De bornholmske forslag var ikke omkostningseffektive nok. Dvs. at hvis man fjernede en spærring, så skulle det bl.a. gavne en lang vandløbsstrækning opstrøms for at være tilstrækkeligt effektiv. Vandrådets forslag lød derfor på forslag, der kunne gavne 9,5 km vandløb med omkostninger på tilsammen 650.000 kr. Det var frustrerende. Vandrådet har derfor skriftligt udtalt til Miljøstyrelsen, at vi har rigeligt med vandløbsstrækninger, der kan forbedres naturmæssigt, de falder bare uden for Miljøstyrelsens stive rammer.

Fugle i Agerlandet

Bl.a. som opfølgning på et møde mellem DN, DOF, Bornholm Landbrug & Fødevarer sidste vinter er der startet en arbejdsgruppe omkring et projekt, der gerne skal demonstrere, hvordan man kan forbedre levevilkårene for fuglene i agerlandet, Vibe, Agerhøne, Sanglærke m.fl. BL&F er tovholder på projektet (Elisabeth Falk), og der er allerede søgt og bevilliget 185.000 kr. fra 15. juni-fonden. Der skal bruges lidt mere til styring, monitorering, formidling, osv., og nu søges der lokale fonde. Tanken er, at frivillige landmænd skal lægge jord til Vibelavninger, lærkepletter, barjordsstriber m.m. som gerne skulle invaderes af fuglene. Projektet skal forløbe over 3 år.

Bornholms Økojord

DN går ind for et landbrug uden sprøjtegift og kunstgødning både på landsplan og på Bornholm. Det gør DN, fordi det gavner insektliv og biodiversiteten i landbrugslandet, og sikrer vores grundvand mod forurening med pesticider. Derfor er vi gået aktivt ind i et samarbejde med foreningen ØkoBornholm samt Bornholms Miljø- og Energiforening om at stifte et bornholmsk økojordsselskab, Bornholms Økojord. Selskabet skal købe bornholmsk landbrugsjord op og forpagte den ud til økologisk drift. Aktietegningen er foreløbig på 1,55 mio. kr. Der skal nås et minimumsbeløb på 3 mio. kr. inden nytår, så alle opfordres til at støtte stiftelsen, enten gennem aktietegning eller den godkendte indsamling.

Biomasseforum

Vi har en plads i det lokale Biomasseforum, hvor der sidder repræsentanter for BEoF, flisproducenter, skovningsentreprenører, skovfogeder, museet og DN. Det er

ikke nogen hemmelighed, at vi i DN er stærkt bekymrede over den måde, der er blevet skovet private småskove, bondeskovene, til primært flis på i de senere år. Vores bekymring går især på ødelæggelse af skovøkosystemer, der har været drevet ved plukhugst i rigtig mange år, og hvor naturforholdene derfor har været meget stabile og derfor har udviklet sig med meget stor artsdiversitet. Vi arbejder derfor for, at skovningerne skal være certificerede, så de tager hensyn til natur og kulturminde i skovene. Problemet er, at disse forhold sjældent er undersøgt i disse småskove, så man fælder noget i blinde. Biomasseforum har skrevet til både miljøminister og kulturminister om problemerne med forslag om at afsætte midler til kortlægning af natur- og kulturværdierne.

Ekkodalens moser – som eksempel på noget af det gode der også sker.

Samarbejdet med NST, BRK, museet, de øvrige foreninger

Anna Sofie Poulsen/Jens Christensen